

A decorative rectangular border with intricate scrollwork and floral patterns, framing the central text.

DEN 30 MAJ 1853.

61
ansel
Topelius

Furuhjelm 16. 9. 24

HAR VETENSKAPEN ETT FÄDERNESLAND?

S Å N G,

TILLEGNAD

DE MED ALLERNÄDIGSTE TILLSTÄDJELSE

DEN 30 MAJ 1853

VID

KEJSERLIGA ALEXANDERS-UNIVERSITETET I FINLAND

PROMOVERADE

SEXTIOEN

PHILOSOPHIAE MAGISTRAR.

[Topelius, Zacharias]

HELSINGFORS,

Finska Litteratur-Sällskapets Tryckeri, 1853.

Imprimatur: G. F. Aminoff.

Höglärde Herrar

NILS ANTON BACKMAN.
IVAR AGATHON BERGROTH.
JOHAN ISAK BJÖRKSTEN.
GUSTAF RICHARD BJÖRKSTEN.
KARL ALFRED BJÖRKSTEN.
KARL AUGUST BOMANSSON.
HENRIK BORGSTRÖM.
ERIK OSCAR EDLUND.
JOHAN MAURITZ VON ESSEN.
JAKOB AUGUST ESTLANDER.
GEORG ZACHARIAS FORSMAN.
JOHAN IMMANUEL FORSS.
AUGUST WILLIAM FORSTÉN.
AUGUST WILHELM FROSTERUS.
ADOLF EMIL FROSTERUS.
JOHAN KARL EMIL FROSTERUS.
KARL OSCAR GADD.
VICTOR MORTIMER GADDING, utn. Lärare vid lägre El.-skolan i Fredrikshamn.
ELIS WILHELM GRENMAN.
GUSTAF ADOLF GRÅBERG.
KARL EUGÈNE GRÖNLUND.
ERIK AUGUST HAGFORS.
ANDERS HELANDER, t. f. Lärare i Tyska språket vid Kuopio Gymnasium.

FREDRIK WILHELM HELLSTEN.
GUSTAF EDWARD AF HÄLLSTRÖM.
JOHAN ALFRED KECKMAN.
KARL FREDRIK KINNUNEN.
KARL AUGUST KROOK.
KARL GABRIEL LEINBERG.
JAKOB GABRIEL LEISTENIUS, Andre Lektor vid Wiborgs Gymnasium.
ANDERS LILJEFORS.
MAGNUS KONSTANTIN LINDFORS.
KARL JOHAN MARELIUS.
ANDERS WILHELM MELART.
KARL AUGUST MELLBERG.
WILHELM MYRBERG.
JOHAN HUGO EMMERIK NERVANDER.
GUSTAF OSCAR THEODOR NORDSTRÖM.
LARS BERNDT OLSONI.
OSCAR PALDANI.
BERNHARD PALDANI.
ANDERS RELANDER.
ROBERT ALFRED RENVALL.
EDVIN THEODOR TITUS REUTER, t. f. Lärare i Tyska språket vid Åbo Gymnasium.
AXEL IVAR ROOS.
JOHAN WILHELM ROSCHIER.
WILLIAM KONSTANTIN MAURITZ ROSENBOM.
KARL SIRÉN.
WILHELM SJÖSTRÖM.
GUSTAF ADOLF SNELLMAN.
ROBERT EMIL STERNBERG.
KARL ALBERT STRENGELL.
GUSTAF JULIUS STRÖMBORG.
JOHAN FREDRIK THAUVON, t. f. Rektor vid Lägre Elementarskolan i Torneå.

FRIHERR SAMUEL WERNER VON TROIL.
SELIM OSVALD WASASTJERNA.
EVERT EDELFRID WASASTJERNA.
AUGUST WILHELM WESSMAN, Underlärare vid Universitetets gymnastikinrättning.
HENRIK ANTON ZILLIACUS.
NIKLAS AUGUST ZILLIACUS.
KARL ANDERS ZITTING.

Ödmjukast

af

Z. TOPELIUS.

Evig tro åt mensklighetens ära
Och åt fosterlandet!

CHORAEUS, *Menniskans Värde.*

I.

Du stolta ande, som med snilletts makt
Igenom alla världens zoner svingar,
Som ger på minsta blommas väfnad akt
Och spanar med ditt synrör stjernors trakt
Och elementerna till lydnad tvingar;
Bøj ned din hjessa för en flyktig stund
Och lyssna på ett ord från Sångens mund!

Hon är din syster. Tvenne strålars par
Ur samma evigt sköna källa rinna.
Obruten är den ena, ljus och klar,
Den andra bruten, färgrik, underbar;
För lifvets högsta mål de båda brinna.
Och **Vetenskap**, du klara, är ditt namn,
Och **Konsten** bjuder dig sin syskonfamn.

Se, Sången är ett barn i blommor gömdt;
Men, liksom du, hon nya världar spanat,
Och, liksom du, hon ej sitt ursprung glömt.
Allt hvad du vet, det har hon länge drömt;
Allt hvad du söker har hon länge anat.
Så har hon rätt att fråga dig i dag:
Har också du ett fosterland, som jag?

Hvad ord! Din höga panna, krusas hon
 Af tviflets rynka, som på flykten jagar
 Den barnsliga, den oskuldsfulla tron
 På hemmets minnen, på den kära ton
 Utaf en moders röst i barndomsdagar?
 Har du ej mer ett hem i lifvets strid?
 Har du i stormen ej en hamn af frid?

Vid dessa ord i iskallt majestät
 Du pekar, evigt lugn, på tankens riken
 Och svarar: Sångare, sök mina fjät
 I lifvets trånga kretsar ej; förgät
 Hvad jag förgätit, svikande och sviken!
 Jag har ej hem; sök ej min hyddas härd!
 Mitt fosterland, det är den vida verd.

Jag har ej mor — jag har förnekat käckt
 Den oskuldstro, som var min barndoms amma.
 Jag har ej far — det ljus, som först mig väckt,
 Den gnista, som mig födt, jag har den släckt,
 Jag har förnekat korsets offerflamma.
 Jag har ej bror — jag har förnekat allt,
 Allt — utom tanken! Och mitt bröst är kallt.

Ja, allt har jag förnekat — verd och Gud!
 Jag har ryckt ned från hvalf af evigheten
 De stjernor, som i nattlig högtidsskrud
 Behådade för folken himlens bud.
 Jag sökt i grafvens lik odödligheten,
 Jag sönderdelat sjelfva ljusets glans,
 Jag har bevisat att en Gud ej fanns!

Ty **Tviflet** är min väsenlösa mor.
 Förnekelsen af allt hvad hjertat vördar
 Och allt hvad sinnet i sin oskuld tror
 Och allt hvad utom tankens fattning bor,
 Det är den grund, som hvarje annan mördar,
 Det är den klippa, hvaruppå jag byggt
 Mitt stolta slott, min himmelshöga flygt.

Från denna början till ett bättre slut
 Jag törstande, förskjuten, hemlös irrar
 I tankens solförbrända öknar ut,
 Att bygga ny och bättre än förut
 En verd, den inga villor mer förvirrar.
 Med ousäglich möda, sten för sten,
 Mot himlen reser sig mitt tempel re'n.

Jag **tror** det ej — jag **vet** att Gud är till,
 Jag vet naturens fast beskrifna lagar,
 Jag vet hvad menskoanden kan och vill,
 Jag vet att tankens verk står aldrig still,
 Jag vet att ingen död dess makt försvagar.
 Men frågar du mig än min hyddas härd,
 Jag svarar dig: det är den vida verd.

Ty, Fosterland, din glöd förkyler sig
 Mot Vetenskapens första barndomsminnen.
 Mitt väsen, det är att förneka dig,
 Allt från min omedvetna ålders stig.
 Det första A, som stod för barnets sinnen,
 Var det väl ditt? O nej, du stjal det än
 Från Rom, från Grekland, från Fenicien.

Och se'n — den första ziffra barnet såg,
 Var den väl din? Nej, från Araben lånad.
 Det första språk, som mödat gossens håg
 Och främst som mönster för dem alla låg,
 Var det ditt språk? Nej, re'n af ålder grånad,
 Dock evigt ung, det var en Romardikt,
 Det var Europas tusenåra bigt.

Och se'n — var han ditt verk, den glob, som klar
 Utbredde jord och himmel för mitt öga?
 Magnetens ankar, månne ditt det var?
 Och gnistan lockad ur metallers par?
 Och teleskopet, riktadt mot det höga?
 Och folianters snille, dyrt förvärfdt,
 Har jag af dig, o Fosterland, det ärft?

Nej, hvad jag ärft, det har jag ärft af dig,
 Du myra, som i sekler sammandragit
 Ditt strå, — du mensklighet, som idkelig
 Har, sandkorn efter sandkorn, röjt min stig
 Och som ditt tjäll i alla zoner slagit.
 Dig egnar jag mitt hufvud och min hand;
 Se'n — tag deraf din lott, mitt Fosterland!

II.

Han slöt, den höge genius, som tryggt
 Natur och ande på sin vågskål dömde.
 Då har den blyga Sången ömt och skyggt
 Ur jordens famn en späd Linnaea ryckt
 Och räckt åt honom, som sitt land förglömde,
 Och sagt till tankens konung dessa ord:
 Den blomman vuxit på din fosterjord!

Hör hon ej verlden till? Hvem sådde här
 Dess frö? Ack, skogens vind. Den hulda färgen,
 Hvar fick hon den? Af ljusets flamma skär.
 Och saften, som i hennes ådror är?
 Af qvällens moln, som seglar öfver bergen.
 Allt har hon lånat, och dock är hon vår,
 Ty med sin rot hon i vårt hemland står.

Och du förnekar oss! Fåfånga hot!
 Sitt väsens innersta man ej föröder.
 Den djupa, oförgängeliga rot,
 De tusen fina trådar, som vår fot
 För evigt binda vid det land oss föder,
 Förneka dem, och dina läppars röst
 Med lögn bestraffas af ditt eget bröst!

Förneka tron! Säg mig en tankes skymt,
 Som ej i andens grund, den evigt ena,
 Är tro? Nämn mig ett tvifvel, trotsigt, grymt,
 Som himmel, evighet och Gud har skymmt
 Och som ej sist förnekar **sig** allena!
 Nämn mig en natt, så svart som grafvens bår,
 Ur hvilken ej förklarad morgon går!

Gå, bygg på tviflets väsenlösa grund,
 Och känn den svigta som ett rö för skuren!
 Hvert trotsigt Nej från otrons lösa mund
 Besvara tusen Ja i samma stund
 Från himlen, jorden, anden och naturen,
 Och klarare än förr ur död och brand
 Gå evighet och Gud och fosterland.

Fritt låna från den vida världens bygd
 Dess skatt af ljus, dess vishets rika flöden;
 Fritt när din son med Romarns höga dygd
 Och låt hans unga ande gro i skygd
 Af Greklands lagrar, gröna än i döden;
 Ställ honom midt uti hans samtids glans,
 Men glöm ej bort det land, som dock är hans!

Hans friska hjerta lär att klappa högt
 För mensklighetens sak, för allt det sanna,
 Det sköna och det goda anden sökt
 Och seklers arbete fullkomnat, ökt,
 Och som med ära krönt vårt släktes panna.
 Men, varm för hela mensklighetens väl,
 Han egne Fosterlandet främst sin själ!

Lär honom fritt, att du hör världen till,
 Att ej din glans är endast vår, men allas;
 Bekämpa den, som, föga vittnesgill,
 Sitt trånga skal, lik snäckan, sluta vill
 För allt det ädla, som ej inhemskt kallas;
 Men säg din son, att allt hvad vist han lärt
 Dock sist som fosterländskt är minnesvärdt.

En man arbetar för sin hydda nöjd,
 En blomma doftar ju för ängens glädje,
 En fågel sjunger ju för skogens fröjd;
 Skall endast du, på tankens nakna höjd,
 Du vishets tolk, till den vi alla vädje,
 Skall endast du, för mensklig kärlek kall,
 De dina ge till pris åt nöd och fall?

Nej, blif vårt stöd, näst Det, som dock är störst,
 Du höga Vetenskap, du svala källa
 För menskoandens ständigt heta törst!
 Ditt land behöfver dig bland alla först.
 Du är den grund, der våra öden välla;
 I dig och genom dig i glans gå opp
 Vår forntids klarhet och vår framtids hopp.

Sin glans har hon ändå, den vida värld;
 Nationer, rikare, oss öfverbjuda,
 En med sitt guld, en med sitt blanka svärd,
 En med sin höga konst, beundran värd,
 En med de namn, som genom sekler ljuda.
 Vi ha ej guld, ej makt, ej konst, ej namn,
 Vi ha vår bildning — och den flyr vår famn!

III.

Och Sången teg, och klar en tår
 Sågs perla i dess ögonhår.
 Men hennes ädle broder tog
 Dess barnahand och log.
 Väl, sade han, må jag bli varm,
 När Sången glöder utaf harm;
 Men lugna dig; jag skämtat blott,
 Och vi förlikas godt.

Som du, så tänker jag också:
 Den dag han randas sist ändå,
 När **tro** och **veta** glömt sin strid
 Och sämjas uti frid;
 Och när de mörka tvifvel fly
 Och anden skapar verlden ny
 Och Gud och fosterland och hopp
 Ur natten klart stå opp.

Ty Vetenskapen utan Gud,
 Det är en vår i vinterskrud,
 Det är en blomma utan ljus,
 Förglömd i natt och grus.

Men Vetenskapen utan hand
 Och hjerta för sitt fosterland,
 Är blomman utan rot och grus,
 Förbränd af idel ljus.

Så se dig om! Den vises pligt
 Att vårda landets väl och vigt,
 Hvem har förstått den sköna lott
 Som Finland den förstått!
 Så långt som ögat spanar än,
 En rad af ädle finske män
 I snillets lagrar flätat grön
 Medborgarkronans lön.

Allt från Agricola och se'n
 Den långa raden till Castrén,
 Hvem nekar Vetenskapens rätt
 Till tack af Finlands ätt!
 Ty det var den, som skref vår lag
 Och tände våra häfders dag
 Och lisade vår nöd och skref
 Guds ord, att vårt det blef.

Och hvad församlar här i dag
 Det festliga, det glada lag
 Af allt hvad Finland äger skönt
 Och vist och ärekrönt?
 Är det ej Vetenskapens vår
 I Finlands vår! Och trygg den går
 Att söka mod och hopp och tröst
 Vid fosterlandets bröst.

Med vintersnö på silfverlock,
 Men värliga i hjertat dock,
 Stå här de ädle vittnen qvar
 Från flydda vårars dar,
 Då Finland stod vid Auras våg
 Och såg, som nu så varmt i håg,
 Parnassen klädd i rosors doft,
 Som längese'n är stoft;

Då lagern knöt sin friska krans,
 En kungalön i kungaglans ¹⁾,
 Och, högre än i dag, en klang
 Ur vigda lyran sprang.
 Ty Gratiers och Musers vän,
 Choræus, eldad stämde den
 För **Menskans värde** ²⁾, då ännu
 Ej erkänt så som nu.

Och Menskans värde har gått ut
 Som segrande idé till slut,
 Och lär deraf, du unga vår,
 Som kring Parnassen står,
 Att genom natt och tid och död
 I seger bryter ljusets glöd!
 Den sanning, som försmåtts i dag,
 Hon är i morgon lag.

Och tid och öden bytas om.
 Han liknar ej, den dag som kom,
 Den dag som var. I vänners krets
 Står härjaren tillreds.

Men svär, ehvad som hända må,
 För ljus och sanning fast att stå,
 Och helga blomman af din själ
 Åt fosterlandets väl!

Då skall ditt namn i fjerran tid,
 Gömdt eller glömdt i lifvets strid,
 Med kärlekens, med ärans rätt
 Dock vittna, äfven det:
 Att allt det ädla i vår verld
 Dock rotas först i hemmets härd,
 Att Vetenskapen vigt sin hand
 Åt älskadt Fosterland.

Anmärkingar.

1) I Kungaglans. 1802 års promotion, då nuvarande Jubelmagistrar erhöilo sin första krans, hedrades med DD. MM. Konungens och Drottningens närvaro.

2) Menniskans värde. Detta skaldestycke författades och utdelades vid samma 1802 års promotion af dåvarande Theol. Adjunkten vid Carlbergs Krigsakademi, skalden **Michael Choræus**, samt finnes tryckt i hans samlade skrifter, andra uppl., pag. 43.

PROMOTOR

är

HERR PHILOSOPHIAE DOKTORN

FREDRIK WOLDSTEDT,

PROFESSOR I ASTRONOMIN.

JUBEL-MAGISTRAR

äro:

Herr PEHR BLOMBERG, Prost och Kyrkoherde i Wexiö Stift i Konungariket Sverige, född 17...

Herr GABRIEL ELMGREN, Vice Pastor och Kapellan i Pargas, född 1776.

Herr JOHAN HÖCKERT, Kontraktspastor och Kyrkoherde i Pedersöre, född 1779.

Herr ANDERS JOHAN RÖNNBÄCK, Theologiae Doktor, Kontraktspastor och Kyrkoherde i Wirmo, född 1778.

Herr CARL REINHOLD SAHLBERG, Professor Emeritus, Promotor år 1840, född 1779.

Herr CARL HENRIK STRANDBERG, Kontraktspastor och Kyrkoherde i Karis, född 1780.

Herr JAKOB STÅHLE, f. d. Rysk Språklärare vid Uleåborgs skola, född 1781.

Herr JAKOB WEGELIUS, Prost och Kyrkoherde i Malaks, född 1776.

Officianter vid Promotionen:

Docenten, Herr Philosophiae Doktorn EDWARD GRÖNBLAD framställer Magisterfrågan.

Primus, Herr Philosophiae Magistern KARL GABRIEL LEINBERG besvarar densamma.

Universitetets Sekreterare, Herr Philosophiae Doktorn G. A. UHLENIUS uppläser det nädigst beviljade tillståndet till promotionen samt affordrar eden.

Ultimus, Philosophiae Magistern Friherre SAMUEL WERNER VON TROIL slutar akten med tacksägelse-tal.

Theologiae Adjunkten, Licentiaten Herr AXEL FREDRIK GRANFELT förrättar gudstjensten i Nikolai-kyrkan.

Kransbinderska: Mademoiselle OLIVIA TÖRNROTH.

Gratist: Herr Philosophiae Magistern LARS BERNDT OLSONI.
